

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра інформаційних комунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов
“ 01 ” вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКРАННИХ МИСТЕЦТВ

для студентів

рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

спеціальності: 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво

освітньої програми: 021.00.01 «Ведучий телевізійних програм»

Київ – 2023

Розробник:

Лісневська Аліна Леонідівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та нових медіа Київського університету імені Бориса Грінченка

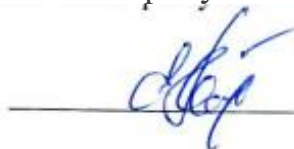
Викладач:

Мажара Алла Вікторівна-старший викладач кафедри інформаційних технологій, Факультету української філології, культури і мистецтва, Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри інформаційних комунікацій

Протокол від 29 серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

Олена ПОЛТОВА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Ведучий телевізійних програм»

1 вересня 2023 року

Гарант освітньо-професійної програми

Євген МАЛЮК

Робочу програму перевірено

____._____.2023 р.

Заступник декана Факультету української філології, культури і мистецтва з науково-методичної та навчальної роботи

Світлана ГОРОБЕЦЬ

01 . 09 . 20 23 р.

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. підпис (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

ЗМІСТ

Зміст.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Результати навчання за дисципліною.....	5
4. Структура навчальної дисципліни.....	5
5. Програма навчальної дисципліни	
<i>Змістовий модуль 1</i>	6
<i>Змістовий модуль 2</i>	
<i>Змістовий модуль 3</i>	7
6. Контроль навчальних досягнень	
<i>6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....</i>	9
<i>6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання...</i>	10
<i>6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....</i>	11
<i>6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....</i>	11
<i>6.5. Шкала відповідності оцінок.....</i>	12
7. Навчально-методична карта дисципліни «Теорія та історія екранних мистецтв»	13
8. Рекомендовані джерела.....	
<i>Основні.....</i>	14
<i>Додаткові.....</i>	14

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання (денна)
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3 / 90
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	42
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	42
Форма семестрового контролю	Залік/Екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу «Теорія та історія екранних мистецтв» метою курсу є опанування студентами комплексу теоретичних і практичних знань з теорії та історії аудіовізуального мистецтва та виробництва. В структурі курсу змістовні блоки: природа й компоненти екранного видовища, генезис екранних мистецтв, історія світового та українського кінематографу.

Завдання навчальної дисципліни «Теорія та історія екранних мистецтв» формулюються в конкретиці його основних блоків, шести модулів:

«**Природа екранного видовища**» (вплив екранного видовища на масову аудиторію, компоненти, синкретична природа екранних мистецтв, просторово-часовий вимір аудіовізуального мистецтва, класифікація); «**Мова екрану**» (кадр, план, ракурс, рух камери, колір, звук, структура екранного тексту); «**Історія кіномистецтва від технічного винаходу до появи звуку**» (зародження нового мистецтва, технічні винаходи, причини популярності кінематографу, естетика німого кіно, «Лінія Люм'єра» і «Лінія Мельєса», можливості монтажу); «**Традиції та новації у світовому кіно другої половини ХХ століття**» (роль кіно в житті держави - суспільства - людини, розвиток документалістики, кіно і пропаганда, неореалізм та його вплив на світове кіно, авторське кіно, «Нова хвиля»), «**Українське кіно: минуле та майбутнє**» (становлення українського кінематографу, проникнення ідей авангардного мистецтва, вплив соцреалізму та спад творчої активності, відродження українського кінематографу); «**Теорія телебачення: від історії технології до сучасних програм та відеоконтенту в**

YouTube» (місце телебачення у системі сучасних ЗМІ, значність впливу телебачення на формування культури у різні періоди Новітнього часу, основні функції сучасного телебачення, відеоблогінг) .

Для засвоєння навчальної дисципліни **«теорія та історія екранних мистецтв»** навчальним планом підготовки бакалаврів передбачено 6 кредити, що становить 180 год., 42 год. – лекції, 42 год. – семінарські заняття, 54 год. – самостійна робота, 12 год. – модульний контроль.

Дисципліна спрямована на формування у студентів таких **фахових (професійних) програмних компетентностей** освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»:

ЗК-1 Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК-9 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-11 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-14 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-17 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірності розвитку предметної області, її місця в загальній про мистецтво і суспільство та у розвитку суспільства, техніки та технологій, використовувати різні форми та види рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК-1 Високий рівень виконавської майстерності.

ФК-4 Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва.

ФК-10 Здатність здійснювати редакторсько-сценарну / продюсерську діяльність в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва.

3. Результати навчання за дисципліною

За результатами вивчення дисципліни студент має отримати такі **програмні результати** освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», а саме:

РН 3. Володіти методами та навичками роботи зі знімальною та освітлювальною технікою та обладнанням.

РН 4. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.

РН 7. Забезпечувати виразність при втіленні авторського задуму аудіовізуального твору.

РН 8. Забезпечувати підготовчий, виробничий та пост-виробничий етапи створення (виробництва) аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.

РНУ 19. Усвідомлювати колективну природу аудіовізуального твору, здійснювати ефективний тайм-менеджмент з виконавцями від задуму до практичної його реалізації та поширення в інтернет-середовищі.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання у першому семестрі

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I. Природа екранного видовища								
1.	Синтетична природа аудіовізуальних мистецтв. Комунікаційні та естетичні функції .	10	4	2		4	4	
2.	Кіномистецтво як фіксована та альтернативна реальність. Типологія жанрів	8	4	2		2	4	
3.	Філософсько-естетичні теорії кіно А. Базена, Ж. Дельоза, Б. Балаша, С. Ейзенштейна.	8	4	2		2	4	
	Модульна контрольна робота	2						
	Всього	28	12	6		8	14	2
Змістовий модуль II. Мова екрану								
4	Структура екранного тексту. Зображально - виражальні засоби.	8	4	2		2	4	4
5	Кадр , план, ракурс як елементи мови екрану.	6	4	2		2	6	2
6	Атмосфера та композиція кадру, рух.	8	6	2		2	4	2
7.	Мізанценування та монтаж.	8		2			4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	Всього	26	10	8		6	14	2
Змістовий модуль III								
Історія кіномистецтва від технічного винаходу до появи звуку								
8.	Зародження кінематографу та «перші кроки» 1895-1910 рр: хронікально-документальне та ігрове кіно.	6	4	2		2	4	
9.	Формування мови кіно та вплив авангардного мистецтва. Зміни в кіномові з приходом звуку та кольору.	6	4	2		2	2	
10.	Світове кіно 1910-1920 рр: утворення Голівуду та розвиток європейського кіно	6	4	2			4	
10.	Кіноміфи радянського кіно 1930-х рр. Розвиток документалістики та екранізація класики	6	4	2		2	4	
	Модульна контрольна робота	2						2
	Всього	26		8		6	14	2
	Залік	90		22		20	42	6

5. ПРОГРАМА

Змістовний модуль I

Природа екранного видовища

Тема 1: Синтетична природа аудіовізуальних мистецтв. Комунікаційні та естетичні функції.

Аудіовізуальні мистецтва як важлива складовою існування людства.

Екранне мистецтво як мистецький, психологічний, соціальний, комунікативний феномен

Роль аудіовізуальних (екранних) мистецтв в системі світової культури.

Вплив технічного прогресу на мову аудіовізуальних мистецтв. Риси екранної культури - масовість, демократизм, доступність, тиражування екранного мистецтва (кіно, ТБ, відео, продукція мультимедіа).

Фотографічна природа екранного мистецтва є основою його матеріального існування

Природа екранного видовища та засоби його створення. Видовище як організована у просторі та часі демонстрація соціально значущої поведінки людини.

Синтетична природа аудіовізуальних мистецтв є основою їх образної специфіки. Образна природа кіномистецтва.

Суміжні види мистецтва активно впливають на формування мови екрану.

Семінар 1. Синтетична природа аудіовізуальних мистецтв. Комунікаційні та естетичні функції

Тема 2: Кіномистецтво як фіксована та альтернативна реальність. Типологія видів та жанрів

Кіно як нова форма відображення дійсності у період зародження та перших кроків.

Можливості мови екрану у створенні нової реальності (ігрове кіно).

Фільмування реального життя як фіксована мить життя людини. Хронікально-документальна гілка кінематографу.

Типологія жанрів та видів. 1) ігрове 2) кінохроніка й документальне 3) науково-просвітницьке, наукове, навчальне, 4) анімаційне Поділ за довжиною фільму склався на короткометражні (менше 35 хв.), середньометражні (до 1 год.), повнометражні (від 1 до 2 год.) та багатосерійні.

Семінар 2. Кіномистецтво як фіксована та альтернативна реальність. Типологія жанрів

Тема 3. Філософсько-естетичні теорії кіно А. Базена, Ж. Дельоза, Б. Балаша, С. Ейзенштейна.

Становлення кіномистецтва мистецтва – в пошуках власної «мови», способу художнього мислення і відтворення реальності. Внесок Р. Арнхейма, А. Базена, Б. Балаша, Л. Деллюка, Ж. Дельоза, В. Беньяміна, А. Мальро, М.

Маклюєна, З. Кракауєра, Ж. Садуля, С. Ейзенштейна в процес розуміння природи екранного видовища.

Теорія часового виміру простору А. Базена. Мова екрану що створює образ.

Ідея Б. Балаша – кіномистецтво - це мистецтво «нового бачення» з власною мовою та системою виражальних засобів.

Діалектика «ідеологічного» і «художнього» в кінематографі С. Ейзенштейна. Монтаж атракціонів.

Ідеї Ж. Дельоз щодо образної системи кінематографу, яка не зводиться до традиційних уявлень; йдеться про набір образів, які «віртуалізують реальність».

Семінар 3. Філософсько-естетичні теорії кіно А.Базена, Ж. Дельоза, Б. Балаша, С. Ейзенштейна.

Модуль II. Мова екрану

Тема 4: Структура екранного тексту. Зображально -виражальні засоби. Мови екрану.

Моделювання екранної дії. Дієвість – головна властивість втілення драматургічного матеріалу. Сім компонентів екранного видовища: зображення, звук, простір, час, виконавець, глядач, драматургія. Час у видовищі: теперішній, майбутній, минулий, а також уявлений, історичний, глядацький.

Мова екрану як специфічний художній мова - сукупність технічних прийомів і зображувально-виразних засобів .Зображення - «будівельний» матеріал екрану. Мова екрану спирається на закони сприйняття та логіки для всіх мистецтв.

Структурні елементи кадру. Монтажна фраза. Сцена, епізод.

Послідовність етапів створення екранного видовища. Режисерський сценарій як творчо-технічний документ.

Семінар 4. Структура екранного тексту. Зображально-виражальні засоби.

Тема 5: Кадр , план, ракурс, композиція як елементи мови екрану.

Кадр як первинний елемент мови екрану. Екранне твір - ланцюжок кадрів. Відповідальне ставлення режисера до вирішення і побудови кожного кадру - це тест на професіоналізм. Фотокадр, кінокадр, відеоквадр. Статичний і динамічний кадр. Монтажний, сценарний та телевізійний кадр

Структурні елементи кадру. Монтажна фраза. Сцена, епізод.

План - масштаб зображення, що міститься в кадрі. Класифікація планів. Виразно-зображальні можливості спільних, середніх та крупних планів. Композиція та атмосфера кадру. Світло-тональне та колористичне рішення кадру. Композиція кадру залежить від лінійного, тонального, колористичного рішення, ракурсу. Динамізм екранного кадру – зміна в процесі дії, залежність від характеру епізоду, сцени і всього фільму. Композиція кадру – його побудова, яке обумовлено драматичним змістом, характером і призначенням, що визначає сприйняття зображення глядачем.

Семінар 5. Кадр , план, ракурс як елементи мови екрану

Тема 6: Атмосфера кадру, рух, мізансценування як елементи мови екрану

Екранні мистецтва – це мистецтва світла та кольору. Світло не тільки створює зображення, але і трактує дію.

Значення атмосфери кадру для емоційного сприйняття екранного видовища
Можливості атмосферного впливу екранного видовища на глядача.
Елементи та засоби створення атмосфери.

Семінар 6. Атмосфера та композиція кадру, рух як елементи мови екрану.

Тема 7. Мізансценування та монтаж.

Мізансценування в екранному видовищі як побудова системи кадрів.

Мізансцена один із засобів вираження характеру героя і розкриття образів.

Складність мови мізансцени. Види мізансценування (за М. Ромом)

Глибинна мізансцена та внутрішньокадровий монтаж- виразні можливості в роботі режисера. Один кадр – один фільм: драматургічні можливості.

Рух – основа екранної образності. Види зйомки у русі. Панорамування як елемент мови екрану. Види тревелінгів та їх виразні можливості. Поєднання рухів та статички в монтажній фразі. Закони поєднання монтажних кадрів.

Змістовий модуль III

Історія кіномистецтва від технічного винаходу до появи звуку

Тема 8. Зародження кінематографу та «перші кроки» 1895-1910: хронікально-документальне та ігрове кіно.

Зародження нового мистецтва: специфіка кінематографу Технічні винаходи, що визначили створення кіно (від Театру тіней до «живої» фотографії).

Кинетограф та кинетоскоп Т.-А. Едісона. Причини популярності та швидкого розповсюдження кінематографу.

Синтетична природа кіно. Естетика німого кіно. Система зірок, народжена в кінематографі. Кінематограф братів Люм'єр. Перші публічні покази фільмів в «Гран-кафе». Репертуар перших кінопоказів.

Причини кризи та занепаду кінематографа. Жорж Мельєс – творець кінематографічного спектаклю. «Лінія Люм'єра» і «Лінія Мельєса».

Основні види кіномистецтва.

Семінар 7. Зародження кінематографу та «перші кроки» 1895-1910 рр: хронікально-документальне та ігрове кіно.

Тема 9. Формування мови кіно та вплив авангардного мистецтва. Зміна кіномови з приходом звуку та кольору.

Формування мови кіно та вплив авангардного мистецтва. Зміна кіномови з приходом звуку та кольору.

Світове кіно 10-20-х років ХХ ст. Формування мови кіно та вплив авангардного мистецтва.

Кіно США на шляху до мистецтва. Е. Портер і народження вестерна. Винахід паралельного монтажу. «Патентна війна».

Поява звукового кіно: можливості та проблеми. Еволюція кольорового кіно.

Переформатування мови екрану та виразних можливостей відображення/створення дійсності. Значення закадрового тексту та музичної драматургії.

Семінар 9. Формування мови кіно та вплив авангардного мистецтва. Зміна кіномови з приходом звуку та кольору.

Тема 10. Світове кіно 1910-1920 рр: утворення Голівуду та розвиток європейського кіно

Утворення Голівуду. Д. Гріффіт («Шекспір екрану») і його внесок у світове кіномистецтво. «Народження нації» і «Нетерпимість».

М. Сеннет і рання комедія. Ч. С. Чаплін і його фільми. Бастер Кітон – «людина з кам'яним обличчям».

Складання «системи зірок» у Голівуді і їхня роль в американському кіно.

«Золотий вік» Голівуду. Критичні тенденції в кіно США (К. Відор, Л. Майлстоун, Д. Форд). Уолт Дісней. Цензура в американському кіно.

Європейське кіно 10-х - 20-х років. Перші кіно серіали (Л. Фейяд «Фантомас»). «Фільм д'ар». Шведська класична кіношкола (В.Шестрем, М. Стіллер). Німецький кіноекспресіонізм (Р. Віне «Кабінет доктора Калі гарі»). «Галерея тиранів» (Ф. Ланг, П. Лені, Ф. Мурнау). Німецький неоромантизм. «Каммершпіле» (К. Майер). Французький «Авангард» – імпресіонізм (Ж. Ренуар), сюрреалізм (Л.Бунюель), «чисте кіно» (Р. Клер). Творчість Абель Ганса, К.-Т. Дрейера.

Особливості європейського кінематографу. Народження «гірського фільму» (А. Франк). «Блакитне світло» і «Тріумф волі» Лені Ріфеншталь. Короткий зліт англійського кіно (А. Корда, К. Рід, Д. Грігсон). Фільми А. Хічкока. «Поетичний реалізм» і французьке кіно 1930-х рр. (Ж. Віго, М. Карне, Ж. Габен). Творчість РенеКлера і Жана Ренуара.

Поширення кіно в Росії. Творчість І. Можжухіна, Я. Протазанова, П. Чардиніна, Е. Бауера. «Королі» і «королеви» російського екрана

Семінар 9. Світове кіно 1910-1920 рр: утворення Голівуду та розвиток європейського кіно

Тема 11. Кіноміфи радянського та німецького кіно 1930-х рр. Розвиток документалістики та екранізація класики

Народження радянського кіно та специфіка агітків. «Радянський авангард» - пошуки і відкриття. Новаторські експерименти Д. Вертова, Е. Шуб. Творчість С. Ейзенштейна. Естетика «монтажу атракціонів»

Кіноміфи радянського кіно 1930-х рр. Екранізація класики. Кіно – мистецтво соціалістичного реалізму.

Документалістика : експерименти з мовою екрану Симфонія Донбасу, Людина з кіноапаратом (Д.Вертов), Берлін – симфонія великого міста (В. Рутман)

Семінар 11. Кіноміфи радянського кіно 1930-х рр. Розвиток документалістики та екранізація класики

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Теорія та історія екранних мистецтв» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

Вид діяльності	Максима кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3.	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	Кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3	3	3
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30	3	30
Виконання завдання для самостійної роботи	5	4	20	3	15	6	30
Модульна контрольна робота	25	1	25	1	25	1	25
Разом			92		77		92
Максимальна кількість балів: 261							

Методи контролю

Перевірка й оцінювання знань студентів здійснюється методами контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (методи усного, письмового, практичного контролю та методи самоконтролю). Об'єктами контролю є систематичність, активність і результативність роботи студента впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни в межах аудиторних занять, а також виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Оцінювання самостійної роботи й активності на практичних заняттях здійснюється за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;

4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Завдання для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих модулів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ вчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовний модуль I Природа екранного видовища (14 год.)

Тема 1: Синтетична природа аудіовізуальних мистецтв. Комунікаційні та естетичні функції.

1.1.Прочитати в будь яких джерелах історію життя та творчості Ж. Мел'еса, подивитись кінострічку «Політ на Місяць». Визначити компоненти екранного видовища, знайти реальні факти з життя Ж.Мел'еса у фільмі, написати коротку рецензію. – 5 балів.

Тема 2: Кіномистецтво як фіксована та альтернативна реальність. 1.2. Подивитись фільм «Хранитель часу» (режисер Скорсезе) і виконати письмове завдання: визначити компоненти екранного видовища та описати значення звуків і музики. Визначити види звуків та комунікативну, соціальну, естетичну функцію. – 5 балів.

1.3. Знайти приклади перших фільмів з реальною та змодельованою реальністю. – 5 балів.

Тема 3. Філософсько-естетичні теорії кіно А. Базена, Ж. Дельоза, Б. Балаша, С. Ейзенштейна.

1.4. Створити конспект з літературних джерел щодо ідей А. Базена, Ж. Дельоза, Б. Балаша, С. Ейзенштейна. – 5 балів.

Модуль II. Мова екрану (14 год.)

Тема 4: Структура екранного тексту. Зображально-виражальні засоби. Мови екрану.

2.1. Прочитати 1 розділ посібнику С. Безклубенко «Відеологія». Виписати 20 тез. – 5 балів.

Тема 5: Кадр, план, ракурс, композиція як елементи мови екрану.

2.2. Надати приклади відео з визначеними планами та ракурсами та їх змістовно-виражальним значенням (фрагмент). – 5 балів.

Тема 6: Атмосфера кадру, рух, мізансценування як елементи мови екрану

2.3. Надати приклади відео з визначеними елементами мови екрану атмосфери кадру, руху, мізансценування та їх змістовно-виражальним значенням (фрагмент). – 5 балів.

Змістовий модуль III

Історія кіномистецтва від технічного винаходу до появи звуку (14 год.)

Тема 7. Зародження кінематографу «перші кроки» 1895-1910: хронікально-документальне та ігрове кіно.

3.1.-3.2. Подивитись стрічку «Велике пограбування потяга» 1903 р. Режисер Д. Портера. Прочитати історію створення фільму. Та його роль в становленні кінематографу. У конспекті зазначити жанр та новачки того часу. - 10 балів.

3.3. Подивитись стрічку «Человек с бульвара Капуцинов» 1987 р. Режисер – Алла Сурікова. Написати (надрукувати) рецензію обсягом аркуш А 4. – 5 балів.

Тема 8. Формування мови кіно та вплив авангардного мистецтва. Зміна кіномови з приходом звуку та кольору.

3.4. Д. Гріффіт «Народження нації» і «Нетерпимість», Ч. Чаплін «Вогни великого міста», С. Ейзенштейн «Броненосець «Потьомкін». Визначити елементи екранного видовища та систему образів. Новаторство у мові екрану. – 5 балів.

Тема 9. Світове кіно 1910-1920 рр: утворення Голівуду та розвиток європейського кіно

3.5. Подивитись кінострічки Л. Фейяд «Фантомас», Р. Віне «Кабінет доктора Калігарі»). «Галерея тиранів» (Ф. Ланг, П. Лені, Ф. Мурнау) а також на вибір стрічки Ж. Ренуара (імпресіонізм), Л. Бунюель (сюрреалізм), Р. Клер («чисте кіно») Визначити елементи екранного видовища та систему образів. Новаторсьво у мові екрану. – 5 балів.

Тема 10. Кіноміфи радянського та німецького кіно 1930-х рр. Розвиток документалістики та екранізація класики

3.6. Подивитись кінострічки «Симфонія Донбасу», «Людина з кіноапаратом» (Д.Вертов), «Берлін – симфонія великого міста» (В. Рутман), «Земля» (О. Довженко), «Триумф волі» (Л. Ріфеншталь) Визначити основну ідею та елементи мови екрану, які втілюють образно-драматургічну концепцію. – 5 балів.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи.

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами;
- максимальна кількість балів за 1 (одне) виконане завдання – 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля. Оцінюється за виконання завдань у формі, зазначеній викладачем у робочій програмі. Кількість модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни – 2, виконання кожної роботи є обов'язковим.

Модульна контрольна робота 1.

Теоретична частина (письмова робота):

Визначити/описати основні функції кіномистецтва

Практична частина: надати приклади екранного видовища з описом його компонентів

Модульна контрольна робота 2.

Тестові завдання з теми «Мова екрану»

Модульна контрольна робота 3.

Надати структурний опис стрічки «Людина з кіноапаратом» (Д.Вертов): назви епізодів, драматургічна композиція, елементи екранного видовища,

найважливіші елементи мови екрану – рух, монтаж, мізансценування (фрагменти з визначенням тайм коду)

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Теорія та історія екранних мистецтв» завершується підсумковим контролем – заліком за результатами засвоєння всіх трьох змістових модулів.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100–90 балів	Відмінно – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
FX	35–59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1–34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни "Теорія та історія екранних мистецтв"

Разом: 90 год., лекції – 22год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 42 год., 6 год. – модульний контроль.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			Змістовий модуль III			
Назва модуля	Природа екранного видовища				Мова екрану			Історія кіномистецтва від технічного винаходу до появи звуку			
Кількість балів за модуль	92				77			92			
Лекції	відвідування – 3 б				відвідування – 3 б			відвідування – 4 б			
Теми лекцій	Синтетична природа аудіовізуальних мистецтв. Комунікаційні та естетичні функції 1б	Кіномистецтво як фіксована та альтернативна реальність. Типологія жанрів 1 б	Філософсько-естетичні теорії кіно А.Базена, Ж. Дельоза, Б. Балаша, С. Ейзенштейна. 1 б	Структура екранного тексту. Зображально-виражальні засоби. 2 б	Кадр, план, ракурс як елементи мови екрану 1б	Композиція кадру, рух, мізансценування 1б	Зародження кінематографу та «перші кроки» 1895-1910 рр: хронікально-документальне та ігрове кіно. 1 б	Формування мови кіно та вплив авангардного мистецтва. Зміна кіномови з приходом звуку та кольору. 1б	Світове кіно 1910-1920 рр: утворення Голівуду та розвиток європейського кіно 1б	Кіноміфи радянського кіно 1930-х рр. Розвиток документалістики та екранізація класики 1 б	
Теми семінарських занять	Синтетична природа аудіовізуальних мистецтв. Комунікаційні та естетичні функції 2б	Кіномистецтво як фіксована та альтернативна реальність. Типологія жанрів 11 б	Філософсько-естетичні теорії кіно А.Базена, Ж. Дельоза, Б. Балаша, С. Ейзенштейна. 11б	Структура екранного тексту. Зображально-виражальні засоби. 11 б	Кадр, план, ракурс як елементи мови екрану 11б	Композиція кадру, рух, мізансценування 22б	Зародження кінематографу та «перші кроки» 1895-1910 рр: хронікально-документальне та ігрове кіно 22 б	Формування мови кіно та вплив авангардного мистецтва. Зміна кіномови з приходом звуку та кольору. 11б	Світове кіно 1910-1920 рр: утворення Голівуду та розвиток європейського кіно 11б	Кіноміфи радянського кіно 1930-х рр. Розвиток документалістики та екранізація класики 11 б	
Самостійна робота	20 б				15б			30б			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.				Модульна контрольна робота 2 – 25 б.			Модульна контрольна робота 3 – 25 б.			
Підсумковий контроль	Екзамен у 2 семестрі										

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Алфьорова З.І. Історія кінематографа і телебачення : навч. посіб. / З.І. Алфьорова. Харків, 2007. Ч. 1. 87 с.
2. Безклубенко С. Відеологія / С. Безклубенко. Київ, 2004.
3. Безклубенко С.Д. Українське кіно: начерк історії / С.Д. Безклубенко. Київ, 2001. 169 с.
4. А. О. Бордмен. Ілюстрована історія кіно [Текст] : Адам ОллсачБордмен; переклад Катерини Міхаліциної. Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. 112 с.
5. Брюховецька Л. Українське кіно від 1960-х до сьогодні. Проблема виживання: зб. ст. / Л. Брюховецька. Київ : Задруга, 2010. 252 с.
6. Госейко Л. Історія українського кінематографа. 1896–1995 : пер. із фр. / Л. Госейко. Київ, 2005. 464 с.
7. Зубавіна І.Б. Час і простір у кінематографі / І.Б. Зубавіна. Київ, 2008. 447 с.
8. Приходько А.С. Історія українського кінематографа ХХ століття : навч. посіб. / А.С. Приходько. Київ, 2012. 128 с.
9. Скуратівський В.Л. Екранні мистецтва у соціокультурних процесах ХХ століття. Генеза, структура, функція» I та II частина. /Київський державний інститут театрального мистецтва, 1997. 234 с.
10. Фількевич М.О. Сторінки нашої історії / М.О. Фількевич. Київ, 2003. 189 с.
11. Шелупахіна К.М. Історія світового та вітчизняного кіно-, телемистецтва : навч.-метод. посіб. / К.М. Шелупахіна. Луганськ, 2012. 158 с.
12. Ширман Р. Умногое телевидение. Мастер-класс / Р. Ширман. Киев, 2011. 360 с.
13. King G. American Independent Cinema : monograph / G. King. London : I.B. Tauris, 2012. 163 p.
14. Tzioumakis Y. American Independent Cinema / Y. Tzioumakis. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2015. 114 p.

Додаткові

1. Алфьорова З. Нове українське кіно в контексті сучасного аудіовізуального мистецтва. Київ, *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*, 2020. 3(2), с.213-221. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво.
2. Горпенко В. Архітектоніка фільму: зошити 1-5 / В. Горпенко. Київ, 2000. Т. 1. 242 с.
3. Горпенко В. Архітектоніка фільму: зошити 1-5 / В. Горпенко. Київ, 2000. Т. 2. 118 с.
4. Горпенко В. Архітектоніка фільму: зошити 1-5 / В. Горпенко. Київ, 2000. Т. 3, Ч. 1. 157 с.
5. Горпенко В. Архітектоніка фільму: зошити 1-5 / В. Горпенко. Київ, 2000. Т. 3, Ч. 2. 146 с.
6. Горпенко В. Архітектоніка фільму: зошити 1-5 / В. Горпенко. Київ, 2000. Т. 4, Ч. 1. 182 с.

7. Горпенко В. Архітектоніка фільму: зошити 1-5 / В. Горпенко. Київ, 2000. Т. 4, Ч. 2. 140 с.
8. Горпенко В. Архітектоніка фільму: зошити 1-5 / В. Горпенко. Київ, 2000. Т. 5. 250 с.
9. Гоян В. Екранність телевізійної мови як приклад пропорційної взаємодії візуально-вербальних образів телекомунікації - Електронний ресурс : <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2148> 5.
10. Довженко О.П. Твори : в 5-ти т. / О.П. Довженко. Київ, 1983. Т. 1. 440 с.
11. Довженко О.П. Твори : в 5-ти т. / О.П. Довженко. Київ, 1983. Т. 3. 364 с.
12. Довженко О.П. Твори : в 5-ти т. / О.П. Довженко. Київ, 1983. Т. 4. 352 с.
13. Довженко О.П. Твори : в 5-ти т. / О.П. Довженко. Київ, 1983. Т. 5. 360 с.
14. Зубавіна І.Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті / І.Б. Зубавіна. Київ, 2007. 296 с.
15. Ілленко М. Кіно. Шпори для вступників / М. Ілленко. Вінниця, 2006. 280 с.
16. Ілляшенко В.В. Книга режисури / В.В. Ілляшенко. Київ : ВІК, 2002. 143 с.
17. Історія українського кіно. Т. 2 : 1930–1945 / [гол. ред. Г. Скрипник] ; НАН України ; ІМФЕ ім. М.Т. Рильського. Київ, 2016. – 448 с. : 28 іл.
18. Майборода Н. Каскадерське мистецтво : монографія / Н. Майборода ; М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : вид. центр КНУКіМ, 2019. 161 с.
19. Миславський В.Н. Історія українського кіно 1896-1930: факти і документи. Т. 1 / В.Н. Миславський. Харків : Дім Реклами, 2018. 680 с.
20. Миславський В.Н. Кінословник. Терміни, визначення, жаргонізми / В.Н. Миславський. Харків, 2007. 328 с.
21. Нариси з історії кіномистецтва України : колективна монографія / наук. ред.: В. Скуратівський, О. Мусієнко; ред.-упоряд. І. Зубавіна. Київ, 2006. 862 с.
22. Поетичне кіно: заборонена школа : зб. ст. та матеріалів / авт. ідеї та упоряд. Л. Брюховецька. Київ, 2001. 464 с.
23. Шклярєвський Г. Вікно у реальність. Режисура аудіовізуальних мистецтв / Г. Шклярєвський. Київ: видавець Карпенко В.М., 2014. 456 с.
24. Ширман Р. Алхимия режиссуры / Р. Ширман. Киев, 2004. 448 с.
25. Ширман Р. Телевізійна режисура. Майстер-клас / Ширман Р. Київ, 2004. 448 с.